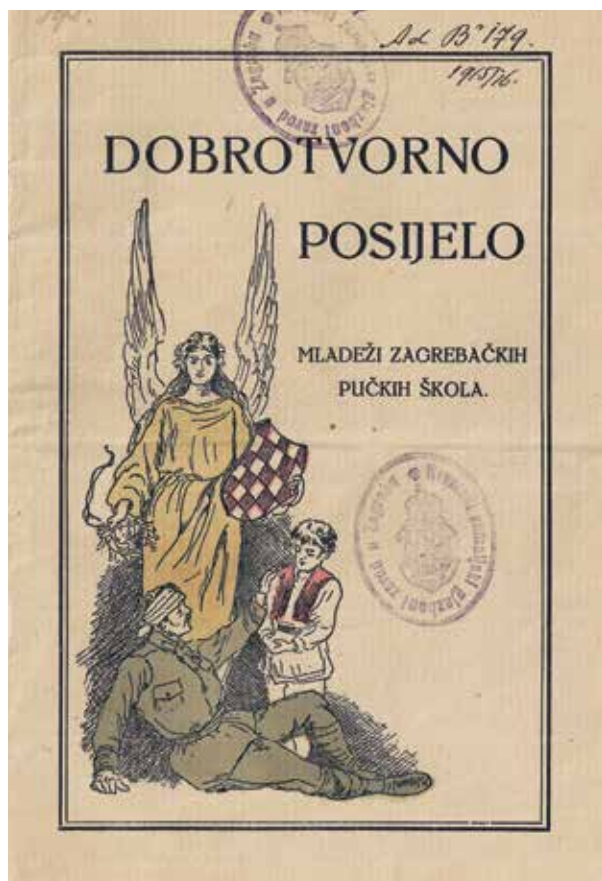

UZ IZLOŽBU “PRVI SVJETSKI RAT I HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD”

Program dobrotvorne priredbe zagrebačkih školaraca na kojoj je nastupio i desetogodišnji Boris Papandopulo, 26. III. 1916.

U europskom obilježavanju stogodišnjice Velikog rata Hrvatski glazbeni zavod sudjeluje još od lipnja 2014., kada smo u *HaGeZe*-u pisali o koncertu na kojem je nastupio maturant HGZ-ove glazbene škole Svetislav Stančić, samo nekoliko dana prije Sarajevskog atentata. U studenom 2014. HGZ je u suorganizaciji s Koncertnom direkcijom Zagreb i Francuskim institutom priredio koncert Kvarteta Parisii iz Pariza na kojem se izvodila glazba iz doba Velikog rata. Neposredni povod za ovu izložbu, koju je priredila Nada Bezić, bio je međunarodni muzikološki simpozij *Prvi svjetski rat (1914.–1918.) i glazba – skladateljske strategije, izvedbene prakse i društveni utjecaji*, održan krajem listopada u organizaciji Hrvatskog muzikološkog društva, Hrvatskog instituta za povijest i Odsjeka za povijest hrvatske glazbe HAZU.

U Prvom svjetskom ratu Hrvatski glazbeni zavod bio je u jedinstvenoj poziciji: bilo mu je zabranjeno djelovanje (kao i svim udrugama u Austro-Ugarskoj monarhiji), no njegova je glazbena škola smjela nastaviti s radom, premda su u početku učeničke produkcije bile zabranjene. Trebalo se prilagoditi prilikama – ravnateljstvo je ustupilo dio zgrade HGZ-a ženskoj gimnaziji koja se zbog ratnih uvjeta morala iseliti iz svoje zgrade na Katarininom trgu, tako da je glazbenoj školi HGZ-a preostao samo prostor u prizemlju. Uistinu teški uvjeti rada škole s više od 300 učenika!

Zanimljivo je da je HGZ upravo u jeku rata uspio ostvariti dva velika pomaka u poslovanju: u listopadu 1916. proglasio je svoju glazbenu školu konzervatorijem, što je vlada naknadno odobrila, i 1917. osnovao (isprva s kazalištem) koncertnu poslovnicu koja je djelovala sve do 1929. godine. K tome je nabavio i novi klavir – iz ponude bečke tvrtke Bösendorfer razabire se da su klaviri tada imali relativno niske cijene, jer je HGZ mogao kupiti dobar klavir za deseterostruki iznos najma dvorane.

Izložba govori i o radu HGZ-ove glazbene škole, koju su tada pohađali budući istaknuti glazbenici poput Vilme Nožinić, ali i vrsni glazbeni amateri kao što je bio Milan Žepić, poslije dugogodišnji predsjednik HGZ-a. Mnogi su učenici molili oprost od školarine (pa i 16-godišnji Rudolf Matz), što je većinom bilo odobreno. Rat je odvuкао učitelje s njihovih

radnih mjesta na bojni polje; tako učitelj klarineta Stanislav Krtička piše s bojišta u studenom 1914. kako se čvrsto nada „da će ovaj grozan rat ipak jedan put svršiti“, a nakon dugotrajnih nastojanja ravnateljstva HGZ-a učitelj Václav Huml konačno je demobiliziran u studenom 1916. Stara se monarhija skrbila za pučanstvo te je, primjerice, za učitelje konzervatorija dostavljala šećer i brašno, u strogo određenim količinama, naravno. S druge strane, i HGZ se iskazao kao velikodušan dobrotvor mnogih koji su tražili pomoć, o čemu na izložbi svjedoči zahvala Vinka Beka, tajnika Društva sv. Vida za podupiranje slijepaca.

Dakako da nije sve bilo mračno i beznadno, o čemu svjedoče programi zabava koje su redovito bile priređivane u dobrotvorne svrhe (npr. „Velika silvestarska zabava“ 1915. ili „Purimska zabava židovske omladine“ u veljači 1918.). Gostovanja inozemnih glazbenika su bila relativno malobrojna, a među njima se ističe poznati skladatelj Robert Stolz koji je 1917. priredio „umjetničko-kabaretnu večer“ s dvoje pjevača iz Beča.

Poseban dio izložbe pokazuje opću atmosferu rata, između ostalog i kroz ulomke vladinih okružnica u kojima se nižu ratne naredbe. Osobito su među njima bile brojne odredbe o cenzuri u školskim knjižnicama, zabranjena je primjerice Tolstojeva brošura *Na ljudskoj klaonici*. Prožetost Zagreba glazbom u prikazana je na jednom dokumentu – koncertni program iz 1916. kreat je reklamama, od trgovina gramofonskim pločama do reklame za blagajnički stol koji je i danas u uporabi u tajništvu HGZ-a. A posljednji je izložak, kao što dolikuje, posvećen završetku rata i počecima nove države; riječ je o programu koncerta što ga je HGZ priredio 14. XI. 1918., na dan kada je srpska vojska na poziv Narodnog vijeća SHS ušla u Zagreb, pa je zato koncert bio „u korist Narodnog vijeća S.H.S.“

O VIOLINI (II)

Svi uglavnom dijelimo neoriginalnu ali upornu a možda i upitnu predodžbu o nevjerojatnoj kvaliteti talijanskih violina iz 17. i 18. stoljeća, Amatija, Stradivarija i Guarnerija. Tajna njihova čudesnog zvuka tražila se u alkemiji laka i metafizici zlatoreznih proporcija. Ali malo tko zna, a violinist to uopće ne želi znati, da niti jedna od tih dragocjenosti nije sačuvala svoj originalni oblik – i originalne zvukovne kvalitete s kojima moderni virtuoz zapravo i ne zna što bi započeo. Prava barokna violina, koju je i u muzeju teško naći, krhki je instrument tanka i kratka vrata te skromna i gruba zvuka, pogotovo ako se po žicama struže sudobnim gudalom. Njihov današnji navodno čudesni zvuk nije stvar njihove originalnosti nego njihova naknadna dotjerivanja i usavršavanja, ne dolazi s njihova historijskog mjesta nego s mjesta njihove historicističke predodžbe – i imitacije. Svi su ti instrumenti naime u doba Restauracije temeljito restaurirani, uglavnom prema konstruktivnim prijedlozima francuskog graditelja instrumenata J. B. Vuillaumea. Devetnaesto stoljeće violini će ojačati vrat i zategnuti žice – kako fragilni barokni instrument ne bi odveć trpio pod gudalom iz doba Francuske revolucije. Vuillaume je bio Viollet-le-Duc violinarstva. Neobično je vješto restaurirao i kopirao stare instrumente. Svi su se divili tim patvorinama, kažu da ni Paganini svog Guarnerija nije mogao razlikovati od Vuillaumeove kopije. Ali nitko nije primjećivao da je ovdje zapravo na djelu obrnuti red. Nisu kopije sličile originalima, nego su originali sličili kopijama! Stil je svoju kvalitetu morao opravdati sličnošću s neostilom. Svi su originali naime restaurirani prema zvukovnim i oblikovnim normama kopija. Devetnaesto je stoljeće normiralo 18. i 17. stoljeće. Mislilo se da je Vuillaume kopirao stare talijanske violine, a zapravo su sve stare violine prilagođene Vuillaumeovim oblikovnim i zvukovnim predodžbama. Bile su ono što su postale a ne ono što su bile. I restaurirano likovno djelo zna više sličiti kopiji nego originalu, i to ne iz nedostatka nego iz suviška restauratorskog znanja i vještine. Da, sjetimo se arhitekta i restauratora Viollet-le-Duca i njegovih željeznih gotičkih rebara. Vuillaume mu nije samo suvremen nego i sličan. Dakle, na jednoj već dobro restauriranoj Guarnerijevoj violini svirao je i Paganini, iz milja se zvala Top, *Il Canone*. Zbog nekog manjeg popravka našla se u Vuillaumeovim rukama koji, međutim, vlasniku nije vratio original nego kopiju – savršenu, kažu, što i vjerujemo, jer je original već više nalikovao Vuillaumeu nego samome sebi. Danas na toj violini svira Hillary Hahn, i u Zagrebu smo je čuli kako stilski korektno izvodi violinski koncert P. I. Čajkovskog. Na instrumentu iz 19. stoljeća svira kompoziciju iz 19. stoljeća. No problem je da na tom instrumentu svira i Bacha...

(Nastavak slijedi)

Marcel Bačić

950 DJECE I SREDNJOŠKOLACA U HRVATSKOM GLAZBENOM ZAVODU

Dva dana u listopadu bila su posvećena edukativnim koncertima u suorganizaciji HGZ-a i Male opere

Na veselje mlade i najmlađe publike, a i izvođača, pijanistice Danijele Petrić i pripovjedača Zdenka Niessnera, projekt edukativnih koncerata u HGZ-u predstavio je dio francuske umjetnosti: slikovnicu *Priča o sloniću Babaru*, koju je glazbeno dopunio Francis Poulenc i glazbeno-vizualni kolaž *Erik Satie, glazba za riječ i sliku*.

Drago nam je da možemo najaviti nastavak projekta: u petak, 17. studenog prijepodne ponovno ćemo moći slušati i gledati pu-stolovine simpatičnog slonića Babara.

Djeca iz zagrebačkih vrtića po prvi put u HGZ-u.

Slikovnica se gleda i sluša ležerno, na podu ili klupi.

POZIV ČLANOVIMA HRVATSKOGA GLAZBENOG
ZAVODA NA

REDOVNU GODIŠNJU SKUPŠTINU HRVATSKOGA GLAZBENOG ZAVODA

koja će se održati

**u ponedjeljak, 13. studenoga 2017. godine
s početkom u 18 sati**
u velikoj dvorani HGZ-a

Prijedlog dnevnog reda:

1. Otvaranje Skupštine
– uvodna riječ predsjednika Ravnateljstva, biranje radnog predsjedništva, zapisničara i ovjervitelja zapisnika
2. Izvještaj Ravnateljstva HGZ-a o radu Hrvatskoga glazbenog zavoda u 2016. godini s financijskim izvještajem
3. Izvještaj Nadzornog odbora
4. Realizacija programa rada u 2017.
i plan za 2018. godinu
5. Izbor članova Ravnateljstva
6. Razno

Prema odredbi članka 20. Statuta HGZ-a Skupština može donositi odluke ako je prisutno više od polovine članova. Ukoliko je u zakazano vrijeme početka Skupštine broj prisutnih manji, početak se odlaže za pola sata.

Predsjednik Ravnateljstva HGZ-a
Marcel Bačić

Fotografije: Ivan Pavić i Ante Topić

Na programu za srednjoškolce bili su i veleposlanici Republike Francuske Corinne Meunier i Philippe Meunier, ravnatelj Francuskog instituta u Zagrebu Guillaume Colin i zamjenica ravnatelja Anne-Sophie Braud, jedan razred gimnazije iz Pariza i članovi ravnateljstva HGZ-a.

SUBOTOM U GLAZBENOM

18. studenoga u 11 sati

HRT – GLAZBA – HGZ

Hrvatska radiotelevizija, čuvarica baštine, kreatorica suvremenosti i graditeljica hrvatskog kulturnog identiteta

Uz najavu koncertne sezone *HRT Glazba vas vodi u drugi svijet* zvone riječi muzikologa Eggebrechta: "Kao nijedna druga umjetnost glazba može rasvijetliti i utješiti, uljepšati i uveličati, uzbuditi i ublažiti, zvesti i očvrstnuti; privući čovjeka u njegovoj egzistenciji u njezin, jedan drugi svijet."

O značenju glazbe u lancu hrvatskoga kulturnog života povodom izdanja zvučnog zapisa prve hrvatske opere Vatroslava Lisinskog *Ljubav i zloba* razgovaraju Tatjana Čunko, Tomislav Fačini, Lana Janjanin, Ivana Kocelj, Iva Lovrec Štefanović, Sea-deta Midžić i Mladen Tarbuk.

Jazz pijanistica i skladateljica Lana Janjanin izvest će i svoju skladbu za klavir.

Ulaz slobodan

EMISIJA O HGZ-u U CIKLUSU "ODA-BIRANO" HRVATSKOG RADIJA

Ciklus "Oda-birano" Prvog programa Hrvatskog radija započinje novi niz emisija radiopisnih šetnjozvuka kojima se istražuju prostori glazbina vremena.

Susret sa zvukovima i pričama Hrvatskog glazbenog zavoda bit će upravo prva epizoda na rasporedu **28. studenog u 18.15**. Uz muzikologinju Nadu Bezić, kroz HGZ nas vode poznati i manje poznati likovi, glasovi i zvukovi, povijesni i sadašnji. Šetnjozvuk oblikuju autorice Iva Lovrec Štefanović i Lana Deban spajajući povijest i mit sa skrivenim zvukovima škriljavog parketa ili sačuvanih glazbi u riznici "glazbene duše" grada.

Danijela Petrić i Zdenko Niessner.

BLAGAJNA: 48 30 822, blagajna@hgz.hr
ponedjeljak–petak 11–14 i 19–20 sati
i jedan sat prije početka koncerta

TAJNIŠTVO: 48 30 833, fax: 48 30 701
hgz@hgz.hr

KNJIŽNICA: 48 30 824
knjiznica@hgz.hr
ponedjeljak, sri. i pet. 11–14, sri. 16–20 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD

KONCERTNA SEZONA CXCI (2017/2018)

STUDENI

www.hgz.hr
hgz@hgz.hr

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
10000 Zagreb, Gundulićeva 6
IBAN: HR5723400091110039946

UREDNIČE:
Nada Bezić • Seadeta Midžić

ZA IZDAVAČA:
Marcel Bačić

VD = Velika dvorana; MD = Mala dvorana; PD = podrumna dvorana

Ponedjeljak, 6. XI. u 20 sati, VD

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Glazbene zabave u bečkoj klasi
Društveni orkestar HGZ-a
Zoran Juranić, *dirigent*; Matea Vušković, *flauta*
Gassmann, Haydn, Salieri, Mozart, Hoffmeister
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-A I HDGU-A

Utorak, 7. XI. u 19.30 sati, PD

DRUŠTVO PRIJATELJA ZAGREBAČKE
FILHARMONIJE – Mjesečni susret
ULAZ SLOBODAN

Srijeda, 8. XI. u 18 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Obilazak zgrade HGZ-a
Voditeljica: Nada Bezić

Subota, 11. XI. u 20 sati, VD

SRPSKO PRIVREDNO DRUŠTVO PRIVREDNIK
120 godina oslonac mladima - Svečana akademija
Sudjeluju: Enes Kišević, Bogdan Diklić, Milivoj
Beader, Elis Lovrić, Biljana Krstić, Bistrik orkestar

Ponedjeljak, 13. XI. u 18 sati, VD

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Godišnja skupština Hrvatskoga glazbenog
zavoda

Utorak, 14. XI. u 20 sati, VD

HRVATSKI KOMORNI ORKESTAR
Miran Vaupotić, *dirigent*
Matej Meštrović, *klavir*; Yury Revich, *violina*
Piazzolla, Vivaldi–Meštrović

Utorak, 14. XI. u 20 sati, PD

HRV. DRUŠTVO GLAZBENIH TEORETIČARA
Radionica utorkom
Tihomir Petrović: *Skladanje kao čin svjesne*
uporabe alata
ULAZ SLOBODAN

Srijeda, 15. XI. u 17 sati, MD

Osnovna glazbena škola Ivana Zajca – Osnovna
glazbena škola Slatina – Osnovna glazbena škola
Dragutina Tadijanovića Vukovar
Koncert učenika

Četvrtak, 16. XI. u 20 sati, VD

HRVATSKO DRUŠTVO GLAZBENIH
UMJETNIKA
Zagrebački umjetnici zagrebačkoj publici
Milko Pravdić, *klavir*; Marina Pletikosa, *klavir*
Schumann, Franck, Kempf, Weiner, Bartók
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HDGU-A I HGZ-A

Petak, 17. XI., u 10, 11 i 12 sati, MD

HGZ i MALA OPERA
F. Poulenc: *Priča o sloniću Babaru*
Danijela Petrić, *klavir*;
Zdenko Niessner, *pripovjedač*

Subota, 18. XI. u 11 sati, VD

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Subotom u Glazbenom
HRT – GLAZBA – HGZ
Hrvatska radiotelevizija – čuvarica baštine,
kreatorica suvremenosti i graditeljica
hrvatskog kulturnog identiteta
Sudjeluju: Tatjana Čunko, Tomislav Fačini,
Lana Janjanić, Ivana Kocelj, Iva Lovrec
Štefanović, Seadeta Midžić i Mladen Tarbuk
ULAZ SLOBODAN

Nedjelja, 19. XI. u 20 sati, VD

MEDICINSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U
ZAGREBU
Zagrebački liječnici pjevači, Pjevački zbor KBC
Zagreb, Pjevački zbor studenata MEF-a Lege artis,
Big Band The Greenhill Club, J. Grah, *truba*
dirigenti: I. Juras, M. Majstorović, B. Baršić

Ponedjeljak, 20. XI. u 20 sati, VD

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Ipak jednom
Društveni jazz orkestar
Zlatko Dvoržak, *dirigent*
Cosma, Malneck, Waller, Plavec, Dvoržak, Robić
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-A I HDGU-A

Utorak, 21. XI. u 20 sati, VD

HRVATSKA RADIOTELEVIZIJA
Sfumato – Nigdar ni tak bilo da ni nekak bilo
Zbor HRT-a; Tomislav Fačini, *dirigent*
Danijel Detoni, *klavir*
Klobučar, Debussy, Kuljerić, Odak, Cossetto,
Bartók, Arko, Auvinen, Štolcer Slavenski, Rojko

Srijeda, 22. XI. u 20 sati, MD

VIJEĆE ALBANSKE NACIONALNE MANJINE
GRADA ZAGREBA
Patrik Andreja, *bariton*; Karmen Antunović,
harmonika; Sandro Vešligaj, *klavir*
Caccini, Durante, Schubert, Mozart, Makkonen,
Gershwin, Copland, Hatze, albanske starogradske
BESPLATNE ULAZNICE NA BLAGAJNI HGZ-A

Četvrtak, 23. XI. u 20 sati, MD

UDRUGA PROFESIONALNIH GLAZBENIKA
DIAPASON
Festival Diapason 7

S. Akamatsu, A. Krpan, T. Tortić, *violina*; A.
Jakopanc, K. Pustički, *viola*; J. Chelfi, Z. Varga,
violončelo; D. Brozić, *klavir*
Bjelinski, von Weber

BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-A

Petak, 24. XI. u 20 sati, MD

UDRUGA PROFESIONALNIH GLAZBENIKA
DIAPASON *Festival Diapason 7*
S. Akamatsu, M. Graziani, M. Maras, *violina*; L.
Brnadić, K. Pustički, *viola*; B. Pustički, Z. Varga,
violončelo; P. Gilming, *klavir*
Smetana, Brahms

BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-A

Subota, 25. XI. u 11 sati, MD

GLAZBENA ŠKOLA PAVLA MARKOVCA
Smotra klavirske komorne glazbe

Subota, 25. XI. u 20 sati, VD

UDRUGA PROFESIONALNIH GLAZBENIKA
DIAPASON
Festival Diapason 7
M. Draušnik, M. Graziani, M. Maras, *violina*; L.
Brnadić, A. Jakopanc, *viola*; A. Chelfi, J. Chelfi,
violončelo; F. Fak, P. Gilming, *klavir*
Schumann, Dvořák

BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-A

Nedjelja, 26. XI. u 20 sati, VD

HRVATSKI BAROKNI ANSAMBL
Los tres mundos
Andrew Lawrence–King, *harfa i umj. vodstvo*
Anabela Barić, *sopran*
Hidalgo, Cabanilles, de Ribayaz, Martín y Coll,

Ponedjeljak, 27. XI. u 20 sati, VD

HRVATSKO DRUŠTVO SKLADATELJA
490 godina hrvatskih skladatelja
Cantus Ansamb, Berislav Šipuš, *dirigent*
Martina Gojčeta Silić, *mezzosopran*
Ž. Brkanović, Detoni, Magdić, Juranić, Josipović,
Jelaska, Palanović, T. Oliver

Utorak, 28. XI. u 20 sati, VD

BUNTART
Guitarra viva
Pablo Marquez, *gitara*
Sor, Llobet, Cassadó, Gerhard, López Chavarri

Srijeda, 29. XI. u 20 sati, MD

VIJEĆE ALBANSKE NACIONALNE MANJINE
GRADA ZAGREBA – MINISTARSTVO ZA
DIJASPORU REPUBLIKE KOSOVO
Trio de Soprano: Jeta Čitaku Cana, *sopran*;
Erëmira Čitaku, *flauta*; Alberta Troni, *klavir*
Zeqiri, Bellini, Ravel, Liszt, Poulenc, Verdi,
Ibrahimi, Kacinari, Zadeja, Mula
BESPLATNE ULAZNICE NA BLAGAJNI HGZ-A